

פרשת שמות

"תזכור את יום צאתך מארץ מצרים..."

במשנה מסופר על רבי אלעזר בן עזריה שדן על זמני החיוב במצוות זכירת יציאת מצרים (הנאמרת בפרשת יציאת שבקריאת שמע), וכך לשון המשנה:

"...אמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות, עד שדרשה בן זומא, שנאמר "למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חיך", "ימי חיך" - הימים, "כל ימי חיך" להביא הלילות. וחכמים אומרים: "ימי חיך" - העולם הזה, "כל ימי חיך" - להביא לימות המשיח".

כלומר: מהמילים "ימי חיך", ובפרט "כל ימי חיך", למדים זמנים שונים בהם חל החיוב לזכור את יציאת מצרים. בן זומא מדבר על הימים והלילות, וחכמים מדברים על זמן הגלות וימות המשיח.

במשנה זו באה לידי ביטוי החשיבות העצומה של יציאת מצרים, שגם לאחר שהסתיימה כבר מזמן, וגם בזמן הגאולה האמיתית והשלמה - יש עדיין עניין לזכור את יציאת מצרים. מה היא הסיבה בגללה מקבלת יציאת מצרים חשיבות כה גדולה? כתוב על כך ב'ספר החינוך', ובמקורות נוספים, שבגאולה זו החל ('נפתח') עניין הגאולה, ובני ישראל הפכו מעבדים לבני חורין (=עבדי ה'), ושייכים לה' באופן נצחי ומוחלט.

גם בלילה וגם ביום

גם בעבודת האדם את קונו יש 'יציאת מצרים' - "בכל דור ודור ובכל יום ויום חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא היום ממצרים". פירושה של יציאת מצרים זו היא, לצאת מההגבלות שמגביל הגוף ועולם הזה, ולהתאחד עם הקב"ה על ידי קיום תורה ומצוות. ב'יציאת מצרים' רוחנית זו ישנם 3 שלבים ודרגות הבאים לידי ביטוי במשנה: א'- להזכיר את יציאת מצרים ביום - בזמן שאור ה' מאיר והכל 'בסדר' - במצב כזה ברור שצריך האדם לעבוד את ה' כראוי, ולצאת מכל ההגבלות של עולם הזה.

ב'- להזכיר יציאת מצרים בלילות: גם כשאור ה' אינו מאיר, ויש חושך רוחני וגלות - עדיין יש לעבוד את ה' תוך כדי יציאה ממגבלות והפרעות העולם הזה.

ג'- חכמים מחדשים שאפילו בימות המשיח צריך להזכיר יציאת מצרים. כלומר: חלק מדין זכירת יציאת מצרים היום בגלות זה להכליל בזכירת גאולה זו גם את ימות המשיח. ויתרה מכך: גם בזמן הגאולה, בימות המשיח, יזכרו את יציאת מצרים - שכן למרות המעלה המיוחדת של ימות המשיח, יש בגאולה של יציאת מצרים מעלה וחידוש שאין בגאולה הסופית.

כתוב במדרש, שאילו זכו בני ישראל, הרי גאולת מצרים הייתה מסתיימת מיידית ב... ביאת משיח! הסיבה שלפועל יש הפסק כה גדול של זמן בין שתי גאולות אלו היא שדברים צדדיים התערבו והפריעו את התהליך, אך למעשה מדובר על גאולה אחת שלמה, שגם בזמן ה'רווח' שבאמצע הרי גאולת מצרים היא הגאולה העתידה, ופנימיות העניין של הגאולה העתידה היא גאולת מצרים.

ומה ההבדל ביניהם? שבגאולת מצרים היה עדיין הרע שבתוך בני ישראל בכל תקפו, והייתה אז העבודה לאלץ אותו להשתעבד לטוב, עבודה השייכת לעולם כפי שהוא מוכר לנו. אולם בגאולה העתידה לא יהיה רע כלל, ואין

"הדבש, שרומז על שלימות הגילוי דפנימיות התורה לעתיד לבוא" (חמשה עשר בשבט ה'תשנ"ב)

קשר בינה לבין המציאות הגלותית המוכרת לנו. היא מנותקת מהעולם הזה ומהעבודה בה חשק ה' שנעשה פה, ורק הקשר שלה ליציאת מצרים (בתור רצף אחד של גאולה) - 'מקשר' אותה לסוג עבודה זה.

להביא לימות המשיח

למעשה, אם כן, חכמים מחדשים לנו שגם כעת בחושך הגלות, קיים העניין של "להביא לימות המשיח" - שגם בגלות, קיימת הדרגה הטמונה ביציאת מצרים - "ימות המשיח", הגאולה השלימה שאין אחריה גלות. זכירה זו בזמן הגלות לא רק מכניסה את ימות המשיח פה בעולם, אלא אף מביאה את ימות המשיח עצמם - בגאולה האמיתית והשלמה.

המפרשים מספרים לנו כי רבי אלעזר בן עזריה אמר משנה זו ביום שנתמנה לנשיא במקום רבן גמליאל. המיוחד במשנה זו (שלכן בו ביום שנתמנה לנשיא אמר אותה), שהיא מבטאת את תפקידו של הנשיא: לקשר ולאחד את כל אחד ואחת מישראל, ושל כלל ישראל, את "כל ימי חיך" - כל העניינים של היהודי - עם גאולה בכלל, ועם הגאולה האמיתית והשלמה - בפרט.

המעניין הוא, שגם רבן גמליאל, שהוסר אותו היום מנשיאותו, הסכים לשיטה זו, למרות שדרך לימודו הייתה שונה: בזמן שרבן גמליאל היה נשיא, העמידו שומר בפתח בית המדרש, שתפקידו היה למנוע כניסת תלמידים שאינם בדרגת שלמות מוחלטת, שכן שיטתו הייתה כמו שיהיה לעתיד לבוא - אין רע וטומאה כלל. אולם, רבי אלעזר בן עזריה ביטל זאת, שכן הוא הרי סובר שיש 'להזכיר יציאת מצרים בלילות' ואף ב'ימות המשיח' (כלומר שגם במצב של חושך רוחני, גלות וחוסר שלמות, ניתן וחובה להגיע למצב של 'יציאת מצרים' ולגאולה השלמה) ובעקבות כך נוספו מאות ספסלים של תלמידים. ולמרות זאת, רבן גמליאל הצטרף גם הוא ללימוד, ובכך סייע לשיטתו של רבי אלעזר בן עזריה - לקשר כל אחד, בכל מצב ל'ימות המשיח'.

ומה בקשר לפרשת השבוע?

אותו רעיון - שהגאולה למעשה טמונה כבר בכל מקום, גם בתוך הגלות עצמה - מופיע כבר בפרשת שמות: הפרשה מתחילה במילים: "וזאלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה", והמדרש מסביר על כך: "על שם גאולת ישראל נזכרו כאן", וממשיך לפרט איך כל אחד משמות השבטים רומז על הגאולה. כלומר: לשם מה הוזכרו בפרשתנו שמות בני יעקב, והלא הם כבר נמנו בסוף חומש בראשית? אלא שכאן התורה מזכירה אותם שוב על שם הגאולה, וכל אחד מהשמות רומז באופן אחר לגאולה, עד ששמו של יוסף רומז לגאולה העתידה - בבית המקדש השלישי.

אבל בפרשה אין כל תזכורת לגאולה! להפך - היא מספרת על השעבוד והגלות במצרים, אז איך אפשר לומר שכאן הם מזכרים על שם הגאולה, ועוד הגאולה העתידה?

אלא הכוונה שבירידה למצרים ולגלות יפעלו ויגלו בני ישראל איך המצב הזה עצמו הוא גאולת ישראל. 'על שם גאולת ישראל!' לא מדובר על הכנה לגאולה, אלא על שלב בגאולה עצמה. השלב בו ישראל 'פועלים' את גילוי האלוקות בתוך מצרים עצמה, בתוך הגלות, עד ל"כל ימי חיך" - להביא לימות המשיח."

בזכות נשים: 0523.973.770 DvashMalchus@Gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

דבש מלכות

"הדבש, שרומז על שלימות הגילוי דפנימיות התורה לעתיד לבוא" (חמשה עשר בשבט ה'תשנ"ב)

יש גאולה ממצרים

ביום כ' טבת, חל יום ההילולא של הרמב"ם, שחי במצרים חלק ניכר משנותיו, וכתב שם את חיבורו ההלכתי הגדול "משנה תורה לרמב"ם", המשמש עד היום בסיס לרוב הפסיקות ההלכתיות בעולם היהודי כולו. אצל הרמב"ם רואים בגלוי איך בזמן היותו במצב של "הבאים מצרימה", פעל שם (באופן השייך לזמנו) את העניין של 'גאולת ישראל'. הן גאולה רוחנית - על ידי חיבור 14 חלקי ה"משנה תורה" ('הי"ד החזקה'), שהבהירו והביאו את ההלכה בצורה ברורה וקרובה - דבר שכבר נדרש מאוד בחושך הרוחני ששרר באותו הזמן, והן בגאולה כפשוטה, בעצם העניין שהפרקים האחרונים בחיבורו זה עוסקים בימות המשיח, ההכנה הנדרשת אליהם, והסדר בפועל כשתגיע הגאולה.

על פי הידוע, שביום ההילולא של צדיק "כל מעשיו ותורתו ועבודתו אשר עבד כל ימי חייו" עולים למעלה, וזה מאיר ומתגלה למטה ו"פועל ישועות בקרב הארץ" - מובן שביום כ' טבת, קיימים בגלוי כל פעולות הרמב"ם בעניין הגאולה, ופועלים ישועות בעולם. יתרה מכך, על פי הכלל "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת" - הרי אנו 'אוכלים' בשבת זו את ההשפעה של ערב שבת - כ' טבת - גילוי ענייני גאולה בעולם!

ה' יפקח לנו את העיניים ונראה

ההוראה שאנו למדים מכל זאת באשר להבנת המצב השורר כיום: כעת אנו במצב שהכל-הכל מוכן כבר לגאולה. עברנו את תקופתו ופעולותיו של רבי אלעזר בן עזריה, אנו מצויים אחרי כל מה שפעל הרמב"ם וכל צדיקי ישראל שבכל הדורות, ולאחר פעולותיהם של כל נשיאי חב"ד לדורותיהם (המיוחסים לבית דוד משבט יהודה) שפעלו לקרוב הגאולה. ההכנות הסתיימו.

המצב כרגע הוא כמו של חיילים שסיימו אפילו לצחצח את כפתורי המדים לקראת המסדר, אז וודאי שכבר הגיעה בפועל 'גאולת ישראל'! אלא מה, אנו לא רואים זאת? כי נשאר רק הצורך שה' יפקח לנו את העיניים כדי שנראה שכבר יש לנו כל זאת כאן.

ומשלב זה עוברים, כנשמה בגוף בלי שום הפסק חס ושלום, להמשך של חיים בימות המשיח, כאשר הרגע האחרון של הגלות הופך לגאולה, ובתוך הלילה רואים את 'גאולת ישראל'.

ישנו כבר "בחזקת משיח" - ושכבר יהיה מיד "משיח בוודאי" (מדברי הרבי בשיחה)

ויהי רצון, שעל ידי עצם ההחלטה בדבר יקבלו תיכף ומיד את השכר, הקיום בפועל של דברי הרמב"ם בסיום ספרו, שלאחר שישנו כבר ה"מלך מבית דוד הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו... ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה וילחם מלחמת ה'" - שאז "בחזקת שהוא משיח" - שכבר יהיה מיד "משיח בוודאי"...

"המעשה הוא העיקר" - ההוראות לפועל שמביא הרבי בשיחה

- לדעת, להתכונן ולהכין אחרים לכך שבאמת אנו כבר במצב של "ימות המשיח".
- להתחזק בלימוד השיעורים היומיים ברמב"ם על פי מסלול הלימוד המתאים לכל אחד ואחת.
- להוסיף במיוחד בלימוד 2 הפרקים האחרונים ברמב"ם העוסקים בהלכות מלך המשיח.
- להשפיע על אנשים, נשים וטף בעניינים אלו.

בזכות נשים: 0523.973.770 DvashMalchus@Gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד